

Fullmäktige 20.11.2023 § 132

§ 132

Ändring av förvaltningsstadgan till följd av främjande av hälsa och välfärd m.m.

Beredning och upplysningar:
Kammonen Riitta-Liisa
Pesonen Tiina
Heinaro Mervi
Yli-Leppälä Henna
Leino Virpi
Ferm Niko
Lövgren Reetta
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige ändrar förvaltningsstadgan enligt bilagan så att ändringarna träder i kraft 1.1.2024.

Behandling

Beslut

Fullmäktige:
Stadsstyrelsens förslag godkändes enhälligt.

Redogörelse

1 Främjande av hälsa och välfärd

Bakgrund

Enligt 6 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska kommunen främja invånarnas hälsa och välfärd till den del denna uppgift är knuten till andra uppgifter som enligt lag ska skötas av kommunen. Kommunen ska följa kommuninvånarnas levnadsförhållanden, hälsa och välfärd och de faktorer som påverkar dessa i varje område och inom varje befolkningsgrupp. Utöver kommunens strategi och till stöd för den ska kommunen en gång per fullmäktigeperiod utarbeta en välfärdsplan och välfärdsberättelse för fullmäktige. Dessutom ansvarar staden för organiseringen av det förebyggande rusmedelsarbetet, närmast när det gäller att sörja för uppföljning och information (5 § i lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet).

Välfärds- och hälsonämnden, som redan har avslutat sin verksamhet, har gett staden rekommendationer om främjande av hälsa och välfärd i fortsättningen:

1. Främjandet av hälsa och välfärd ska ses över ur hela stadsgemenskapens synvinkel. I Berättelsen om Esbo konstateras följande: "Tjänsterna produceras av hela stadsgemenskapen, inte enbart av stadens organisation."

2. Planeringen av främjandet av välfärden bör kopplas bättre till processerna för planering av stadens strategi och ekonomi. Målen i stadens välfärdsplaner bör även i fortsättningen främjas.
3. Det är viktigt att säkerställa att vi inte skapar överlappande uppgifter med välfärdsområdet. Staden ska bygga upp goda samtalskontakter med välfärdsområdet för att man ska kunna planera ansvarsfördelningen i en konstruktiv anda. Samarbetet ska byggas upp på ett smidigt sätt så att överlappande funktioner kan undvikas.
4. Till stadens uppgifter hör även i fortsättningen att främja kommuninvånarnas välfärd. Välfärdsuppgiften berör särskilt stadens lagstadgade uppgifter. Främjandet av välfärden ska synas i stadens alla enheter, från byggandet av stadsmiljön till uppgifter inom idrott och kultur.
5. Ur den politiska organisationens synvinkel har stadsstyrelsen med fog ansvaret för uppföljningen av främjandet av hälsa och välfärd, såsom det nu skrivits in i förvaltningsstadgan. Dessutom ska andra nämnder för sin del följa främjandet av hälsa och välfärd. I fortsättningen är det också skäl att bedöma om det för främjandet och uppföljningen av hälsa och välfärd bör anvisas ett skilt organ som koncentrerar sig på det.
6. Organisationernas uppgifter och uppgifter som gäller delaktighet ska integreras i stadens uppgifter för främjande av hälsa och välfärd. Staden måste komma överens med välfärdsområdet om ansvarsfördelningen bland annat för att stödja organisationerna i fortsättningen och sträva efter att säkerställa att stödet för organisationerna är ändamålsenligt.
7. Vid främjandet av hälsa och välfärd ska man beakta olika invånargrupper. I Esbo ska främjandet av välfärd bland barn, unga och seniorer samt integrationen av invandrare prioriteras.
8. Esbo har före välfärdsområdesreformen haft god praxis i fråga om organisationer och allmänt främjande av välfärd. Det är viktigt att fortsätta med den goda praxisen.
9. När det gäller främjandet av välfärden måste verksamhetsmodellerna för kunskapsbaserad ledning och databaserat beslutsfattande förbättras för att alla åtgärder ska bli effektivare.
10. Den kommande reformen av arbets- och näringstjänsterna har samband med främjandet av hälsa och välfärd. Det lönar sig att beakta den kommande ändringen redan nu när nya lösningar planeras.

Beredningen har främjats utifrån de här rekommendationerna. Främjandet av hälsa och välfärd har behandlats i stadsstyrelsen och i ett seminarium i fullmäktige i form av verkstäder. Dessutom har fullmäktigegrupperna lämnat in utlåtanden till stöd för beredningen. Samtidigt har Västra Nylands välfärdsområde berett en egen servicestrategi, och Esbo stad har gett ett utlåtande om utkastet till servicestrategin. Utlåtandet har också innehållit Esbo stads synpunkter på uppgiften att främja hälsa och välfärd och på arbetsfördelningen.

Förslag till främjande av hälsa och välfärd

Esbo stad främjar hälsa och välfärd på ett invånar- och kundorienterat sätt genom varje sektors och resultatenhets grundläggande uppgift. Vi säkerställer att vi inte skapar överlappande uppgifter med välfärdsområdet. Samarbetet med välfärdsområdet ska basera sig på att båda sköter sin egen grundläggande uppgift väl, och på att samarbetet inom främjandet av hälsa och välfärd ger kommuninvånarna mervärde, är verkningsfullt och kostnadseffektivt. Samarbetet med Västra Nylands räddningsverk och polisinrättningen i Västra Nyland är bra exempel på fungerande samarbete.

Arbetet med främjande av hälsa och välfärd ska ses över ur hela stadsgemenskapens synvinkel. I Berättelsen om Esbo konstateras följande: "Tjänsterna produceras av hela stadsgemenskapen, inte enbart av stadens organisation."

Samfunds- och organisationssamarbetet och uppgifterna som gäller delaktighet integreras i stadens uppgifter för främjande av hälsa och välfärd. Staden ska komma överens med välfärdsområdet bland annat om ansvarsfördelningen kring stödandet av organisationerna så att parterna stöder de organisationer som hör till deras egna uppgiftsområden. Dessutom är uppgifterna inom det förebyggande rusmedelsarbetet och påverkansorganen, särskilt äldrerådet och rådet för personer med funktionsnedsättning, starkt kopplade till helheten för främjande av hälsa och välfärd. Till helheten anknyter också intern och extern kommunikation om främjandet av hälsa, välfärd och delaktighet.

När det gäller att främja hälsa och välfärd ska man beakta olika invånargrupper. I Esbo är det särskilt viktigt att främja välfärd bland barn och unga. Dessutom är utmaningarna inom integrationen av personer med invandrabakgrund väsentliga. Den kommande reformen av arbets- och näringstjänsterna har starkt samband med främjandet av hälsa och välfärd. Det lönar sig att beakta den kommande ändringen redan nu när nya lösningar planeras.

För närvarande ansvarar stadsstyrelsen för främjandet av hälsa och välfärd samt för det förebyggande rusmedelsarbetet inom den politiska organisationen. Stadsstyrelsen har också svarat för utlåtandet om välfärdsområdets servicestrategi. I beslutsförslaget föreslås ingen ändring i detta, utan det föreslås att stadsstyrelsen även i fortsättningen ska ansvara för främjandet av hälsa och välfärd, det förebyggande rusmedelsarbetet och främjandet av delaktigheten.

Välfärds- och hälsonämnden rekommenderar följande: "Ur den politiska organisationens synvinkel har stadsstyrelsen med fog ansvaret för uppföljningen av främjandet av hälsa och välfärd, såsom det nu skrivits in i förvaltningsstadgan. Dessutom ska andra nämnder för sin del följa främjandet av hälsa och välfärd. I fortsättningen är det också skäl att bedöma om det för främjandet och uppföljningen av hälsa och välfärd bör anvisas ett skilt organ som koncentrerar sig på det." En lämplig och naturlig tidpunkt för bedömningen av detta är vid fullmäktigeperiodens slut, när välfärdsområdet bättre har fått i gång sin verksamhet och samarbetet har planerats närmare. Främjandet av hälsa och välfärd hör dock till varje sektors och resultatenhets uppgifter och därför föreslås det i förslaget att detta nämns i nämndernas allmänna uppgifter.

I Esbo har främjandet av hälsa och välfärd ett starkt samband med helheterna för motion, kultur och sysselsättning, vilket också framhölls i fullmäktigegruppernas utlåtanden. Därför föreslås det i förslaget att ansvaret för främjandet av hälsa och välfärd på stadsnivå och de

helheter som anknyter till det överförs från koncernförvaltningen till en stab som inrättas inom resultatområdet för livskraft. Utöver främjandet av hälsa och välfärd och det förebyggande rusmedelsarbetet föreslås det att staben ska utveckla och styra invånarnas möjligheter att delta och påverka. Varje sektor och resultatenhet har dock fortfarande ansvaret för att främja hälsa, välfärd och delaktighet och bedöma konsekvenserna av sina beslut i fråga om sin grundläggande uppgift och sitt ansvarsområde. Sektorn för fostran och lärande och stadsmiljösektorn ansvarar för främjandet av hälsa och välfärd genom sin egen grundläggande uppgift. En särskild målgrupp inom sektorn för fostran och lärande är barn och unga.

Vid staben för resultatområdet för livskraft leds välfärdsarbetet av en välfärdschef som ansvarar för helheten och utvecklingen av välfärdsarbetet på stadsnivå. Välfärdschefen leder specialsakkunniga som fokuserar på delaktighet, samfunds- och organisationsarbete samt välfärdskommunikation och förebyggande rusmedelsarbete. Dessutom sköter staben sekreteraruppgifterna för äldrerådet och rådet för personer med funktionsnedsättning.

Utöver kommunens strategi och till stöd för den ska kommunen en gång per fullmäktigeperiod utarbeta en välfärdsplan och välfärdsberättelse för fullmäktige. Välfärdsplanens innehåll ska i fortsättningen i allt högre grad kopplas till budgeten. Det görs årligen upp en lägesrapport om kommuninvånarnas hälsa och välfärd. Dessutom görs en bedömning av hur välfärdsplanen främjas. Frågor som gäller främjande av hälsa och välfärd behandlas i fortsättningen enligt en årsklocka som preciseras i stadsstyrelsen. Utkast till årsklockan samt närmare uppgifter om målen för främjande av hälsa och välfärd finns i tilläggs materialet.

2 Ändring av uppgifterna för stadsstyrelsens närings- och konkurrenskraftssektion och miljö- och byggnadsnämnden samt preciseringar av beslutanderätten för tjänsteinnehavarna inom stadsmiljösektorn

Preciseringar av närings- och konkurrenskraftssektionens uppgifter

Det föreslås att det till I delen 2 kap. 5 § 6 punkten i förvaltningsstadgan fogas ett tillägg om beslutanderätten för stadsstyrelsens närings- och konkurrenskraftssektion, vilket på ett sätt som kompletterar de gällande ordalagen i förvaltningsstadgan preciserar den övergripande beslutanderätt som hör till stadsstyrelsens närings- och konkurrenskraftssektion i fråga om överlåtelse av tomter och som inte är beroende av det användningsändamål som i respektive detaljplan anvisats för tomterna som överläts.

Det föreslås också att det till ovan nämnda punkt fogas beslutanderätt i fråga om försäljning av byggnader som ägs av staden i situationer där försäljningen av en byggnad också direkt hänför sig till en tomtöverlåtelse som hör till närings- och konkurrenskraftssektionens beslutanderätt.

För närvarande hör beslutanderätten som gäller överlåtelse av lös egendom enligt förvaltningsstadgan till stadsstyrelsen. Dessutom kan beslut om överlåtelse av lös egendom upp till en miljon euro fattas av stadsdirektören och, på motsvarande sätt i fråga om sektorn, av sektordirektören.

Denna föreslagna ändring av förvaltningsstadgan skulle förenkla och förtydliga beslutsfattandet om försäljning av byggnader som ägs av

staden jämfört med nuläget, så att behövliga beslut om överlåtelse av tomten och försäljning av en byggnad på tomten till förvärvaren kan fattas centraliserat i ett av stadens beslutsfattande organ, det vill säga i stadsstyrelsens närings- och konkurrenskraftssektion. Då skulle överlåtelsen av en byggd fastighet inte förutsätta ett separat tjänsteinnehavarbeslut om försäljning av en byggnad som är villkorligt för närings- och konkurrenskraftssektionens beslut om tomtöverlåtelse.

De ändringar som föreslås för stadsstyrelsens närings- och konkurrenskraftssektionens uppgifter skulle förutsätta små ändringar också i stadsstyrelsens, stadsdirektörens och sektorchefernas uppgifter.

Ändring av miljö- och byggnadsnämndens uppgifter med anledning av den nya naturvårdslagen

Vid uppdateringen av I delen 4 kap. 21 § i förvaltningsstadgan om miljö- och byggnadsnämndens uppgifter föreslås det att den nya naturvårdslagen (9/2023), som trädde i kraft 1.6.2023, ska beaktas. Då numreringen av paragraferna ändras syftar hänvisningarna till paragrafnumren inte längre till den gällande naturvårdslagen. Omnämmandet av kommunens utlåtanden enligt 24 och 27 § i den upphävda naturvårdslagen föreslås också i övrigt bli slopat som onödigt, eftersom nämnden med stöd av I delen 4 kap. 9 § i förvaltningsstadgan har till uppgift att på stadsstyrelsens vägnar ge stadens utlåtanden om frågor som ingår i nämndens uppgiftsområde, till den del inte något annat följer av begäran eller det aktuella ärendet. Uppgifterna enligt naturvårdslagen hör till miljö- och byggnadsnämnden, vilket innebär att miljö- och byggnadsnämnden fortfarande har behörighet att ge utlåtanden redan med stöd av ovannämnda bestämmelse i förvaltningsstadgan. För att förenkla texten har punkt 4 fogats till punkt 3, som gäller naturvårdslagen, eftersom det i båda punkterna är frågan om ärenden som hänför sig till naturvårdslagen.

I 57 § i den upphävda naturvårdslagen (1096/1996) gavs närings-, trafik- och miljöcentralen rätt att använda förvaltningstvång, om någon underlåter att följa naturvårdslagen eller de bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller vidtar åtgärder som strider mot dem. En motsvarande bestämmelse finns också i 128 § i den gällande naturvårdslagen (särskild rätt att inleda ärenden). Även kommunen har rätt att inleda ett ärende vid närings-, trafik- och miljöcentralen, om syftet med inledandet är att förhindra förstörelse av naturen eller försämring av naturvärden som inte är av ringa betydelse eller att inleda avhjälpande av en naturskada. Denna rätt att inleda ett ärende har tillhört miljö- och byggnadsnämnden, men nu föreslås det att den överförs till miljödirektören. Till den nya naturvårdslagen har fogats att tillägg om att ett ärende som omfattas av särskild rätt att inleda ärenden ska avgöras skyndsamt. Också när ett ärende inleds måste man handla snabbt, så det är nödvändigt att överföra rätten att inleda ärenden till en tjänsteinnehavare.

Preciseringar av beslutanderätten för tjänsteinnehavare inom stadsmiljösektorn

På grund av de ändringar som gjorts i benämningar inom byggnadstillsynen föreslås det att benämningen byggnadstillsynsdirektör ändras till byggnadstillsynschef och att de områdesansvariga blir behöriga tjänsteinnehavare.

Enligt ett beslut av Esbo stads tekniska nämnd 27.4.2023 § 34 beviljas parkeringstillstånd för tjänster som tillhandahålls i hemmet inom Esbo stads område i ett datasystem som ägs och administreras av Västra

Nylands välfärdsområde. Enligt tekniska nämndens beslut beslutar stadsteknikdirektören, eller en av direktören förordnad tjänsteinnehavare vid Esbo stads stadsteknikcentral, om godkännande, avslag eller återkallande av parkeringstillstånd på framställning av Västra Nylands välfärdsområde. Enligt nämndens beslut kan det i Esbo stads förvaltningsstadga beslutas något annat om vem som beviljar tillståndet. Genom den föreslagna ändringen av förvaltningsstadgan föreslås det att behörigheten att besluta om parkeringstillstånd överförs från en behörighet som en person har till en behörighet som hör till en tjänst, varvid personbyten inte förutsätter nya bestämmelser om behörighet.

Det föreslås att det till III delen 5 kap. 5 § i förvaltningsstadgan fogas en ny punkt om beslutanderätt som beviljas planeringschefen. Ändringarna skulle förtydliga befogenheterna för tomtenhets chefer och främja en effektiv ledning av tomtenhets funktioner. Planeringschefen lyder under tomtchefen och leder enheten för markägaruppgifter vid tomtenhets och är närmaste chef för den personal som hör till enheten.

Enheten för markägaruppgifter bereder merparten av alla tillfälliga markanvändningstillstånd och arrendebeslut genom vilka markområden arrenderas för högst fem år i taget. I och med de ändringar som föreslås i förvaltningsstadgan kommer tjänsten som planeringschef, som har ansvar för att leda enheten för markägaruppgifter, också att ha beslutanderätt om enhetens verksamhet.

Det föreslås att 1 punkten om bostadsrättsbostäder stryks ur bostadschefens beslutanderätt. Beslutsfattandet om bostadsrättsbostäder har 1.9.2023 överförs till bostadsrättsaktörer och tillsynen till Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 6.11.2023 § 298

Förslag

Föredragande
Stadsdirektör Mäkelä Jukka

Stadsstyrelsen

1
föreslår att fullmäktige ändrar förvaltningsstadgan enligt bilagan så att ändringarna träder i kraft 1.1.2024.

2
konstaterar att den politiska organisationen granskas i fråga om främjandet av hälsa och välfärd före fullmäktigeperiodens utgång i samband med att man även i övrigt bedömer hur de förtroendevalda kommer att organisera sig inför nästa fullmäktigeperiod.

3
beslutar att skolornas direktioner fortsätter sin verksamhet till utgången av fullmäktigeperioden, varefter verksamheten ses över.

Behandling

Föredragandens ändringar vid mötet har beaktats i protokollet.

Partanen lämnade understödd av Saramäki m.fl. följande förslag:

Punkt 3 ändras enligt följande: beslutar att skolornas och gymnasiernas direktioner fortsätter sin verksamhet.

Vuornos föreslog understödd av Simon Elo att ärendet remitteras för ny beredning så att också direktionserna för den grundläggande utbildningen slopas och skolorna samtidigt åläggs att samarbeta med föräldraföreningarna. De pengar som sparas in genom förslaget ska användas för att stärka den grundläggande utbildningen.

Efter avslutad diskussion konstaterade ordföranden att det lämnats ett från föredragningen avvikande understött förslag vilket föranleder omröstning.

Ordföranden konstaterade att stadsstyrelsen med 8 röster mot 7 hade godkänt Vuornos delåterremiss. Röstningslistan bifogas till protokollet.

Ordföranden konstaterade att stadsstyrelsen enhälligt godkänt föredragandens förslag till övriga delar.

Beslut

Stadsstyrelsen

1

föreslår att fullmäktige ändrar förvaltningsstadgan enligt bilagan så att ändringarna träder i kraft 1.1.2024.

2

konstaterar att den politiska organisationen granskas i fråga om främjandet av hälsa och välfärd före fullmäktigeperiodens utgång i samband med att man även i övrigt bedömer hur de förtroendevalda kommer att organisera sig inför nästa fullmäktigeperiod.

3

beslutar att ärendet, för den del det gäller grundskolornas och gymnasiernas direktionser, remitteras för ny beredning så att också direktionserna för den grundläggande utbildningen slopas och skolorna samtidigt åläggs att samarbeta med föräldraföreningarna. De pengar som sparas in genom förslaget ska användas för att stärka den grundläggande utbildningen.

4

beslutar att utvecklandet av invånarnas möjligheter att delta och påverka fortsätts utifrån modellen för invånarverksamheten så att en modell som stärker det lokala deltagandet skapas inom den lokala koordineringen.

Beslutshistoria

Bilaga

- 1 Hallintosäännön tarkistaminen, kaupunginhallitus 6.11.2023

Tilläggsmaterial

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kaupungilla
- Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden organisointi elinvoimassa

För kännedom